

## INFORMASJON OM KLONAZEPAM

### - et legemiddel mot epilepsi

For pasienter, pårørende og helsepersonell

---

#### Preparater

Rivotril «Cheplapharm», *tabletter* 0,5 mg og 2 mg

Rivotril «Cheplapharm», *dråper* 2,5 mg/ml (ikke registrert i Norge)

#### Om klonazepam

Klonazepam brukes for å behandle absenser, myoklone og atoniske anfall. Den gis også ved infantile spasmer og evt. ved generalisert tonisk-kloniske eller fokale anfall. Klonazepam brukes også for å bryte pågående anfall og ved status epilepticus. Klonazepam virker ved å øke effekten av det dempende signalstoffet (GABA) i hjernen, og dermed reduserer sjansen for anfall.

#### Dosering

Anbefalt startdose hos voksne er 0,25-0,50 mg x 1. Det er viktig å begynne med en lav dosering for å forhindre de doseavhengige bivirkninger i starten. Vedlikeholdsdosen bør individualiseres, men vil vanligvis ligge i området 3-6 mg per døgn fordelt på to-tre doser. Anbefalt startdose hos barn er 0,01-0,02 mg/kg/dag, fordelt på 1-3 enkeltdoser, som økes gradvis avhengig av anfallssituasjon, virkning og bivirkninger. Vedlikeholdsdosen vil hos de fleste være i området 0,05-0,2 mg/kg/dag fordelt på 1-3 doser per døgn. Ved bruk av Rivotril «Cheplapharm» er konsentrasjonen 0,1 mg/dråpe, 25 dråper = 1 ml.

#### Slik bruker du medisinen

Klonazepam tabletter har delekryss og kan deles i fire. Tablettene kan eventuelt knuses, tygges eller løses opp i litt vann, eller blandes i litt syltetøy eller lignende før bruk. "Løsningen" kan eventuelt gis i sonde. Dråper gis med skje og kan blandes med vann/saft.

#### Effekt

Effekten av klonazepam kommer nokså raskt, men virkningen kan avta etter noen måneder (toleranseutvikling).

#### Forsiktighetsregler

De som er eller har vært avhengig av alkohol, narkotika eller medikamenter bør vanligvis ikke bruke klonazepam over tid og må diskuteres med legen. Klonazepam kan påvirke reaksjonsevnen og evnen til å kjøre bil. Reglene for bilkjøring ved bruk av klonazepam er svært strenge, og vanligvis tillates ikke bilkjøring når man bruker legemidlet.

#### Bivirkninger

Særlig i begynnelsen av behandlingen kan det opptre tretthet, matthet og svimmelhet. Økt spyttsekresjon er vanlig, og det kan føre til sikling, særlig hos psykisk utviklingshemmede. Endret adferd og konsentrasjonsforstyrrelser kan forekomme. Enkelte kan få økt anfallshyppighet. Sjeldnere ser man kvalme, kløe, ustøhet og hodepine.

## Kombinasjon med andre medisiner

Klonazepam kan forsterke virkningen av smertestillende, beroligende og sovemidler og omvendt, slik at bivirkningene av klonazepam forsterkes. Fenobarbital (Fenemal), fenytoin (Epinat) og karbamazepin (Tegretol, Trimonil) kan gi nedsatt konsentrasjon av klonazepam i blodet. Klonazepam påvirker ikke effekten av p-piller.

## Blodprøver

Konsentrasjonen bør følges nøye inntil effektiv dose er nådd og deretter 1-2 ganger i året, også når anfallene er under kontroll. Referanseområdet er 40-120 nmol/l.

## Graviditet og amming

Det er viktig at planlagt eller pågående graviditet drøftes med legen. Klonazepam går over i morsmelk, men amming frarådes vanligvis ikke. Høye doser og langvarig bruk av klonazepam kan føre til tretthet og dårlig sugerevne hos barnet, og det kan bli nødvendig å redusere eller avbryte ammingen. Det er viktig at spørsmålet om amming tas opp med legen.

## Generell informasjon om epilepsimedisiner

---

### Slik bruker du epilepsimedisiner

- Det er viktig å ta legemidler mot epilepsi regelmessig som avtalt med legen. Ta kontakt med behandlende lege eller med farmasøyt på apoteket dersom du er i tvil om noe som har med medisinene å gjøre.
- Legemidlet bør tas til omtrent samme tid hver dag for å få best mulig effekt. En dosett kan gjøre det enklere å huske å ta medisinene regelmessig. Varsel på telefon kan være nyttig.
- Tabletter skal i utgangspunktet ikke deles eller knuses, med mindre det er angitt i pakningsvedlegget. Spør farmasøyten på apoteket dersom du er usikker.
- Hvis du glemmer å ta en dose, ta den så snart du oppdager det. Oppdager du det ikke før neste medisindose skal tas, vil det for de fleste være best å ta begge dosene samtidig. Hos barn er det vanlig praksis å gi morgendosen dersom det oppdages før lunsj at den er glemt. Om det oppdages senere på dagen at dosen er glemt gis vanlig dose om kvelden.
- Hvis bruken av epilepsimedisin skal avsluttes, er det viktig at dette gjøres i samarbeid med legen. Dosen må reduseres gradvis over tid (uker til måneder) for å unngå økt anfalls-risiko. I sjeldne tilfeller kan det være nødvendig å avslutte behandlingen raskere, for eksempel ved alvorlige bivirkninger, må det KUN gjøres etter avtale med lege.

### Mat og drikke

Epilepsimedisiner bør tas i forbindelse med måltid. Da blir nivået av medisin i blodet jevnere og risiko for bivirkninger blir mindre. Dessuten kan det være lettere å huske å ta medisinen.

### Alkohol

Legemidler mot epilepsi kan forsterke virkningen av alkohol og omvendt, og medføre økt tretthet og redusert reaksjonsevne. Alkohol bør derfor brukes med forsiktighet. De fleste som har epilepsi og bruker epilepsimedisiner, tåler å drikke noe alkohol. Noen vil kunne oppleve økning av anfall ved bruk av alkohol, uavhengig av hvilke medisiner de bruker.

## **Forsiktighetsregler**

Reaksjonsevnen kan påvirkes, og bilkjøring og betjening av maskiner bør unngås inntil man vet hvordan man reagerer på legemidler mot epilepsi. Enkelte medikamenter er ikke forenlig med bilkjøring. Noen få personer som får behandling med legemidler mot epilepsi har hatt tanker om å skade seg selv eller begå selvmord. Kontakt lege dersom du får symptomer på depresjon og/eller selvmordstanker.

## **Kombinasjon med andre medisiner**

Noen legemidler mot epilepsi kan redusere eller øke effekten av andre legemidler. Dette gjelder både andre epilepsimedisiner og helt andre legemidler som for eksempel p-piller eller antikoagulasjonsmidler, men også enkelte antibiotika. Oppgi alltid hvilke legemidler du bruker fast når andre legemidler (f.eks. antibiotika) blir forskrevet. Noen helsekostprodukter kan også påvirke epilepsimedisiner. Informer legen din om du bruker slike preparat.

## **Oppfølging av behandlingen**

Det tas jevnlig blodprøver ved bruk av epilepsimedisiner for å måle mengden medisin i blodet. Disse målingene brukes for å tilpasse doseringen til den enkelte pasient. Nivået av medisin i blodet sammenlignes med et referanseområde. De fleste oppnår best balanse mellom effekt og bivirkninger med medisinnivå innenfor dette området. Snakk med legen din og annet helsepersonell om du opplever bivirkninger av behandlingen. Dette er viktig informasjon for å kunne tilpasse behandlingen best mulig.

## **Medisiner på utenlandsreise**

Se informasjon på Legemiddelverket sine sider for informasjon om regler for å ta med legemidler på reise utenlands. Hvis du er i tvil om hva som gjelder for dine medisiner kan du spørre farmasøyten på apoteket.

[https://legemiddelverket.no/bivirkninger-og-sikkerhet/rad-til-pasienter/10-medisintips-for-ferien#10\)-behov-for-å-ta-med-medisiner-inn-i-norge](https://legemiddelverket.no/bivirkninger-og-sikkerhet/rad-til-pasienter/10-medisintips-for-ferien#10)-behov-for-å-ta-med-medisiner-inn-i-norge)

## **Graviditet og amming**

Planer om graviditet skal alltid diskuteres med legen, slik at videre behandling og oppfølging kan planlegges i forhold til dette. Det anbefales at kvinner tar folsyretilskudd 4-5 mg per dag siste måned før planlagt graviditet og første trimester for å forebygge nevralrørsdefekter. Man regner det som greit å amme samtidig med bruk av de fleste epilepsimedisiner på grunn av begrenset overgang til morsmelk. Likevel har man ofte begrenset erfaring, slik at det anbefales å være oppmerksom på unormal tretthet, dårlig sugerevne eller mistrivsel hos barnet. Ta i så fall kontakt med helsepersonell. Det kan bli nødvendig å redusere eller å avbryte ammingen. Ved bivirkninger hos barnet kan evt. konsentrasjonen i blodet hos barnet måles, og blandingsernæring (amming pluss tilskudd) vurderes. Da kan man gjerne amme rett før neste medisininntak (når konsentrasjonen hos mor er lavest). Fra barnet er 3 måneder er risikoen for bivirkninger mindre. Det er viktig at spørsmålet om amming tas opp med legen.

## **Andre opplysninger**

Legemidler mot epilepsi er reseptbelagt. De fleste kan skrives på blå resept; refusjonskode G40/N88. For refusjonsberettiget bruk og eventuelle vilkår, se Legemiddelverket.no, Refusjonssøk (Refusjonslisten).